

INFORMATIENOTA

Van	College van B&W Blaricum	College van B&W Eemnes	College van B&W Laren
Aan	Gemeenteraad Blaricum	Gemeenteraad Eemnes	Gemeenteraad Laren
Portefeuillehouder	F. Cornelis	J. Eek	S. de Brito Roque
Afdeling/team	Ruimtelijke ontwikkeling		
Datum vaststelling B&W	18 augustus 2026		
Openbaar?	Ja		

Onderwerp

Netcongestie en beleidsregels Eerder Aanvragen transportcapaciteit

Kennisnemen van

1. de gevolgen van netcongestie voor ruimtelijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen binnen Blaricum, Eemnes en Laren;
2. de vaststelling van de Beleidsregels gemeentelijke prioritering transportcapaciteit Blaricum-Eemnes-Laren 2026;
3. de procedure voor het eerder aanvragen, beoordelen, rangschikken en indienen van transportcapaciteit voor onderwijs- en woningbouwprojecten;
4. de noodzaak om netcapaciteit voortaan vroegtijdig en structureel te betrekken bij gemeentelijke programmering en projectontwikkeling.

Aanleiding voorstel

De druk op het elektriciteitsnet neemt toe. Nieuwe woningen worden aardgasvrij gebouwd, gebouwen worden verduurzaamd en bedrijven, mobiliteit en maatschappelijke voorzieningen gebruiken steeds meer elektriciteit. Tegelijkertijd groeit de decentrale opwek van elektriciteit. Op piekmomenten is daardoor meer transportcapaciteit nodig dan het elektriciteitsnet veilig kan verwerken. Uitbreiding en verzwaring van het net vragen meerdere jaren en zijn afhankelijk van onder meer ruimtelijke procedures, beschikbare locaties, personeel, materialen en werkzaamheden op verschillende netniveaus.

Netcongestie is daarmee niet alleen een technisch vraagstuk van de netbeheerder, maar een structurele randvoorwaarde voor de uitvoering van gemeentelijk beleid. De gevolgen kunnen optreden bij woningbouw en gebiedsontwikkeling, onderwijshuisvesting, zorg- en maatschappelijke voorzieningen, economische ontwikkelingen, verduurzaming, mobiliteit en laadinfrastructuur, sportvoorzieningen, gemeentelijk vastgoed en openbare infrastructuur. Een project kan planologisch mogelijk, financieel haalbaar en bestuurlijk gewenst zijn, maar toch vertraging oplopen wanneer onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is.

Een elektriciteitsaansluiting en transportcapaciteit zijn niet hetzelfde. De aansluiting is de fysieke verbinding met het elektriciteitsnet. Transportcapaciteit is de ruimte op het achterliggende net om de gevraagde hoeveelheid elektriciteit daadwerkelijk te vervoeren. Een fysieke aansluiting kan daarom mogelijk zijn terwijl onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is. Netcongestie treft vooral nieuwe aansluitingen en verzwaringen van bestaande aansluitingen. Bestaande huishoudens komen hierdoor niet plotseling zonder elektriciteit te zitten.

De Autoriteit Consument en Markt heeft voor congestiegebieden een landelijk prioriteringskader vastgesteld. Dit kader onderscheidt achtereenvolgens netcongestieverzachters, veiligheidsfuncties en basisbehoeften. Onder basisbehoeften vallen onder voorwaarden onder meer woonbehoefte en bepaalde onderwijsfuncties. Maatschappelijke prioriteit bepaalt de behandelvolgorde, maar creëert geen extra fysieke netcapaciteit en biedt dus geen garantie dat een project op de gewenste datum kan worden aangesloten.

Vanaf 1 oktober 2026 kunnen gemeenten via de werkwijze Eerder Aanvragen in het planproces voor daarvoor in aanmerking komende onderwijs- en woningbouwprojecten eerder een prioriteringsverzoek en transportverzoek indienen. Dit kan per projectfase en tot maximaal tien jaar vooruit. Hierdoor kunnen projecten eerder op de wachtlijst komen en krijgt de netbeheerder eerder inzicht in de toekomstige elektriciteitsvraag. De gemeente treedt daarbij op als formele aanvrager en krijgt juridische, procedurele en financiële verantwoordelijkheden.

Omdat binnen dezelfde landelijke prioriteitscategorie het moment van een volledig verzoek van belang blijft, kan de volgorde waarin de gemeente projecten indient gevolgen hebben voor initiatiefnemers. Het college handelt daarbij privaatrechtelijk, maar moet de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht nemen. Daarom zijn vooraf kenbare, objectieve, toetsbare en niet-discriminatoire criteria nodig. De beleidsregels bieden hiervoor het lokale kader en behandelen gemeentelijke en private projecten op gelijke wijze.

Kernboodschap

Netcongestie heeft structurele gevolgen voor de manier waarop de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren ontwikkelingen programmeren, prioriteren en uitvoeren. Beschikbaarheid en doelmatig gebruik van elektriciteitstransportcapaciteit moeten daarom vanaf het begin onderdeel zijn van ruimtelijke, financiële en bestuurlijke afwegingen.

Met de Beleidsregels gemeentelijke prioritering transportcapaciteit Blaricum-Eemnes-Laren 2026 legt het college een transparante en controleerbare basis voor het eerder aanvragen van transportcapaciteit voor kwalificerende onderwijs- en woningbouwprojecten. De regeling biedt een inspanningsverplichting en geen garantie op maatschappelijke prioriteit, transportcapaciteit of tijdige aansluiting.

Consequenties

De beleidsregels gelden voor projecten van derden en voor projecten die de gemeente zelf initieert of realiseert. Gemeentelijke projecten krijgen geen automatische voorkeurspositie. De positie van ieder project wordt transparant en schriftelijk gemotiveerd.

Onderwijsprojecten voor primair, speciaal of voortgezet onderwijs worden hoger gerangschikt dan woningbouwprojecten als zij voldoen aan de voorwaarden uit de beleidsregels. Daarvoor moet het project onder meer zijn opgenomen in het geldende Integraal Huisvestingsplan Onderwijs of planologisch in de onderwijsfunctie zijn voorzien en moet de gevraagde capaciteit aantoonbaar noodzakelijk zijn voor ingebruikname, uitbreiding of voortzetting.

De rangschikking van woningbouwprojecten vindt stapsgewijs plaats. Eerst wordt gekeken naar de voldoende onderbouwde datum van start bouw. Vervolgens gelden projectrijpheid, maatschappelijk belang en verwachte opleverdatum als achtereenvolgende criteria. Bij maatschappelijk belang wordt gekeken naar het aandeel sociale huur, sociale koop of middenhuur in relatie tot de woonvisie en naar aantoonbare technische maatregelen die piekbelasting verminderen; dit heet ook wel 'netbewust bouwen'. Als projecten daarna gelijk eindigen, volgt een openbare loting.

Initiatiefnemers kunnen vanaf de publicatie van de beleidsregels tot en met vrijdag 11 september 2026 een volledig projectdossier indienen via het beschikbaar gestelde formulier. Onvolledige verzoeken worden niet in behandeling genomen. De gemeente bevestigt de ontvangst binnen twee werkdagen. Opname op de volgordelijst is project- en locatiegebonden.

Het college stelt de volgordelijst vast en maakt deze uiterlijk twee weken voor de voorgenomen indieningsdatum bekend. Een projectontwikkelaar kan binnen tien kalenderdagen schriftelijk bezwaar maken volgens de in de beleidsregels opgenomen privaatrechtelijke rechtsbeschermingsprocedure. Na deze procedure worden de verzoeken overeenkomstig de definitieve volgorde ingediend.

Met het indienen van een transportverzoek kunnen financiële verplichtingen ontstaan. Het college dient uitsluitend verzoeken in waarvoor financiële dekking bestaat. Bij projecten van derden moet de projectontwikkelaar zich verbinden tot het dragen van de verplichtingen en daarvoor materiële zekerheid bieden. Voor gemeentelijke projecten moet dekking aanwezig zijn in de door de raad vastgestelde begroting. Het budgetrecht van de raad blijft daarmee geborgd.

De gemeentelijke volgorde staat los van de uiteindelijke beoordeling door de netbeheerder. De netbeheerder bepaalt of een project voldoet aan de landelijke prioriteitsvoorwaarden en wanneer transportcapaciteit beschikbaar komt. Ook een hoge positie op de gemeentelijke lijst kan dus leiden tot een wachtperiode.

Communicatie

De beleidsregels, aanvraagtermijn, het aanvraagformulier en de procedure worden via de gemeentelijke publicatiekanalen bekendgemaakt. Bekende initiatiefnemers van relevante onderwijs- en woningbouwprojecten worden waar mogelijk actief gewezen op de aanvraagmogelijkheid.

De volgordelijst wordt overeenkomstig de beleidsregels openbaar gemaakt via de gemeentelijke website. Per project worden de projectnaam, globale locatie, projectcategorie en positie vermeld.

Voor woningbouwprojecten wordt tevens het aantal woningen vermeld en voor onderwijsprojecten de omvang van de voorziening, voor zover dit nodig is voor een transparante motivering.

In de communicatie wordt nadrukkelijk vermeld dat eerder aanvragen, plaatsing op de gemeentelijke volgordelijst en maatschappelijke prioriteit geen garantie bieden op beschikbare transportcapaciteit of tijdige realisatie van een aansluiting.

Er is een webformulier gebouwd dat toegankelijk is met eHerkenning en DigiD. Daarnaast is er een centraal mailadres beschikbaar voor vragen: netcongestie@belcombinatie.nl

Vervolg

De gemeenten voeren de eerste aanvraagronde uit, beoordelen de tijdig ingediende projectdossiers en stellen de gemeentelijke volgordelijsten vast. Indien nodig vindt een openbare loting plaats. Na afronding van de rechtsbeschermingsprocedure worden de prioriterings- en transportverzoeken in de vastgestelde volgorde ingediend.

Het indienen wordt afgestemd met andere gemeentebesturen binnen het betreffende congestiegebied. Deze afstemming is nodig omdat de elektriciteitsinfrastructuur gemeentegrenzen overschrijdt en de netbeheerder binnen een prioriteitscategorie mede kijkt naar de volgorde van binnenkomst.

Daarnaast wordt netcongestie structureel betrokken bij de gemeentelijke project- en gebiedsprogrammering. Daarbij worden per relevante ontwikkeling in ieder geval de locatie, projectfase, realisatiedatum, datum waarop transportcapaciteit nodig is, het benodigde vermogen, de aanvraagstatus en mogelijkheden voor fasering, flexibiliteit of collectieve oplossingen in beeld gebracht.

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt ingezet op netbewust ontwikkelen. Dit betekent onder meer het beperken van gelijktijdige piekvraag, het kiezen van een doelmatig warmteconcept, slimme aansturing van warmtepompen en laadvoorzieningen, lokale opslag, afstemming tussen opwek en gebruik, gefaseerde ingebruikname en waar mogelijk collectieve energiesystemen.

De raad wordt geïnformeerd wanneer de uitvoering van de beleidsregels of de bredere netcongestieopgave leidt tot relevante bestuurlijke keuzes, wijzigingen in de programmering of een afzonderlijk budgetbesluit.

Bijlagen

Bijlage 1 - Beleidsregels gemeentelijke prioritering transportcapaciteit Blaricum-Eemnes-Laren 2026